

Tractats internacionals. Lleis. Sentències del Tribunal Constitucional

Tractats internacionals

Protocol addicional de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, esmenat de conformitat amb el Protocol núm. 11, fet a París el 20 de març de 1952

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 18 d'octubre del 2007 ha aprovat la ratificació del següent:

Protocol addicional de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, esmenat de conformitat amb el Protocol núm. 11, fet a París el 20 de març de 1952

La Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, feta a Estrasburg el 4 de novembre de 1950, i vigent al Principat d'Andorra des del 22 de gener de 1996, amb el sistema jurisdiccional que l'acompanya, constitueix l'eina principal en el si de la normativa internacional elaborada pel Consell d'Europa per assegurar la garantia col·lectiva d'alguns dels drets enunciats a la Declaració universal de drets humans de 1948, el contingut de la qual gaudeix del reconeixement constitucional palès a l'article 5 de la Carta Magna del Principat d'Andorra.

Des del 1952, s'han anat incorporant diferents protocols addicionals i d'esmena a la Convenció europea, protocols que han tingut un doble sentit. D'una banda, millorar el sistema de control jurisdiccional (particularment rellevant és el Protocol núm. 14 ratificat per Andorra el 17 de juliol del 2006). En aquest darrer sentit, en l'actualitat existeix un únic Tribunal Europeu de Drets Humans, de caràcter permanent, que pot conèixer les demandes presentades directament per persones que es trobin sota la jurisdicció dels estats part, un cop s'hagin exhaurit els recursos interns de l'estat. I d'altra

banda, ampliar el nombre i la qualitat dels drets protegits (el Protocol núm. 6, fet a Estrasburg, el 28 d'abril de 1983 i el Protocol núm. 13 relatiu a l'abolició de la pena de mort en qualsevol circumstància estan en vigor al Principat des de l'1 de febrer de 1996 i l'1 de juliol del 2003, respectivament).

El Protocol addicional de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i les llibertats fonamentals, doncs, amplia el catàleg de drets protegits pel text de 1950.

Efectivament, el Protocol reconeix el dret a la propietat de les persones físiques i jurídiques, sens perjudici de la possibilitat d'expropiació per causa d'utilitat pública, interès general o per motius tributaris. De la mateixa manera, a Andorra el dret a la propietat privada gaudeix de reconeixement constitucional, llevat de les limitacions per motiu de la funció social, excepció que també té cabuda en les excepcions que preveu el Protocol.

El Protocol també garanteix el dret a l'educació, tot respectant el dret dels pares a escollir l'educació dels fills segons les seves conviccions religioses i filosòfiques, dret que també protegeix la normativa interna del Principat. Efectivament, l'article 20 de la Constitució garanteix el dret a l'educació i el dret dels pares a escollir el tipus d'educació per als seus fills i el dret a una educació moral o religiosa per a ells d'acord amb les conviccions pròpies. En el sentit de no imposar a l'Estat obligacions financeres suplementàries pel que fa a centres d'ensenyament amb orientació filosòfica o religiosa, en relació amb l'article 2 del Protocol, el Principat d'Andorra fa la declaració següent:

“Tenint en compte la realitat històrica del Principat d'Andorra, de tradició catòlica, amb un copríncep bisbe des del segle XIII, la legislació educativa actual (article 30, apartat 3 de la Constitució del Principat d'Andorra; article 10 de la Llei qualificada d'educació, i article 19 de la Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà) permet d'oferir a tots els centres educatius, amb caràcter facultatiu, classes de religió catòlica en hores no lectives. Les altres religions poden proposar el seu ensenyament en centres

educatius, fora d'hores lectives, sempre que el Govern i els responsables educatius ho autoritzin i no impliqui despeses públiques”.

Finalment, el Protocol preveu el dret a la participació en eleccions lliures amb escrutini secret i en intervals de temps raonables, organitzades per l'Estat. La Declaració universal de drets humans de 1948, que forma part de l'ordenament jurídic del Principat, també garanteix el dret a unes eleccions autèntiques i periòdiques, així com la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, del 3 de setembre de 1993.

Tenint en compte les consideracions exposades i que el 31 de maig del 2007 es va signar a Estrasburg el Protocol esmentat,

S'aprova

La ratificació del Principat d'Andorra del Protocol addicional de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, esmenat de conformitat amb el Protocol núm. 11, fet a París el 20 de març de 1952.

El Ministeri d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació donarà a conèixer la data de l'entrada en vigor per a Andorra d'aquest Protocol.

Casa de la Vall, 18 d'octubre del 2007

Joan Gabriel i Estany
Sindic General

Nosaltres els coprínceps manifestem el consentiment de l'Estat per obligar a través d'ell, n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, i autoritzem que a partir d'aquell moment es pugui lliurar l'instrument de ratificació corresponent.

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell

Copríncep d'Andorra

Nicolas Sarkozy
President de la
República Francesa
Copríncep d'Andorra

Protocol adicional de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, esmenat de conformitat amb el Protocol núm. 11, fet a París el 20 de març de 1952

Títols d'articles incorporats i text esmenat de conformitat amb el que estipula el Protocol núm. 11 STE núm. 155), a comptar de la seva entrada en vigor, el dia 1 de novembre de 1998.

Els governs signataris, membres del Consell d'Europa,

Resolts a prendre les mesures destinades a assegurar la garantia col·lectiva de drets i llibertats altres que els que ja figuren en el títol I de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, signada a Roma el 4 de novembre de 1950 (d'ara endavant denominada «la Convenció»);

Han convingut el següent:

Article 1

Protecció de la propietat

Qualsevol persona física o jurídica té dret al respecte dels seus béns. Ningú no pot ser privat de la seva propietat, llevat que sigui per motius d'utilitat pública i en les condicions previstes per la llei i els principis generals del dret internacional.

Les disposicions anteriors no atempnen contra el dret que tenen els estats de posar en vigor les lleis que consideren necessàries per regular l'ús dels béns d'acord amb l'interès general o per assegurar el pagament dels impostos o altres contribucions o sancions.

Article 2

Dret a la instrucció

No es pot refusar a ningú el dret a la instrucció. L'estat, en l'exercici de les funcions que assumeixi en l'àmbit de l'educació i l'ensenyament, ha de respectar el dret dels pares a assegurar aquesta educació i aquest ensenyament d'acord

amb les seves conviccions religioses i filosòfiques.

Article 3

Dret a eleccions lliures

Les altes parts contractants es comprometen a organitzar, a intervals raonables, eleccions lliures amb escrutini secret, en les condicions que assegurin la lliure expressió de l'opinió del poble respecte de l'elecció del cos legislatiu.

Article 4 (Text esmenat de conformitat amb les disposicions del Protocol núm. 11 (STE núm. 155))

Aplicació territorial

Qualsevol alta part contractant pot, en el moment de la signatura o la ratificació d'aquest protocol o en qualsevol altre moment posterior, comunicar al secretari general del Consell d'Europa una declaració que indiqui en quina mesura es compromet perquè les disposicions d'aquest protocol s'apliquin als territoris que es designin en aquesta declaració i dels quals assegura les relacions internacionals.

Qualsevol alta part contractant que hagi comunicat una declaració en virtut de l'apartat anterior pot, de tant en tant, comunicar una nova declaració que modifiqui els termes de qualsevol declaració anterior o que posi fi a l'aplicació de les disposicions d'aquest protocol en qualsevol territori.

Una declaració feta de conformitat amb aquest article es considera que s'ha fet de conformitat amb l'apartat 1 de l'article 56 de la Convenció.

Article 5

Relacions amb la Convenció

Les altes parts contractants consideren els articles 1, 2, 3 i 4 d'aquest Protocol com a articles addicionals de la Convenció i totes les disposicions de la Convenció s'han d'aplicar en conseqüència.

Article 6

Signatura i ratificació

Aquest Protocol s'obre a la signatura dels membres del Consell d'Europa, signataris de la Convenció, i s'ha de ratificar alhora que es ratifica la Convenció o posteriorment a la ratificació d'aquesta Convenció. Entrarà en vigor després del

dipòsit de deu instruments de ratificació. Per a tot signatari que el ratifiqui ulteriorment, el Protocol entrarà en vigor a partir del moment del dipòsit de l'instrument de ratificació.

Els instruments de ratificació s'han de dipositar prop del secretari general del Consell d'Europa, el qual notificarà a tots els membres els noms dels que l'hagin ratificat.

Fet a París, el 20 de març de 1952, en francès i en anglès, ambdós textos igualment fefaents, en un sol exemplar que serà dipositat als arxius del Consell d'Europa. El secretari general del Consell d'Europa en lliurarà còpia certificada conforme a cadascun dels governs signataris.

**Situació
del Protocol adicional de
la Convenció per a la
salvaguarda dels drets
humans i de les llibertats
fonamentals, esmenat de
conformitat amb el
Protocol núm. 11, fet a
París el 20 de març de
1952**

Entrada en vigor: 18 de maig de 1954

Situació al 21 de febrer del 2007: estats
signataris 45; estats part 43

Estats	Signatura	Ratificació	Entrada en vigor	RR	D	A	T	C	O
Albània	2 d'octubre de 1996	2 d'octubre de 1996	2 d'octubre de 1996						
Alemanya	20 de març de 1952	13 de febrer de 1957	13 de febrer de 1957		X		X		
Antiga República Iugoslava de Macedònia	14 de juny de 1996	10 d'abril de 1997	10 d'abril de 1997						
Armènia	25 de gener del 2001	26 d'abril del 2002	26 d'abril del 2002						
Austria	13 de desembre de 1957	3 de setembre de 1958	3 de setembre de 1958						
Azerbaitjan	25 de gener del 2001	15 d'abril del 2002	15 d'abril del 2002		X				
Bèlgica	20 de març de 1952	14 de juny de 1955	14 de juny de 1955						
Bòsnia i Hercegovina	24 d'abril del 2002	12 de juliol del 2002	12 de juliol del 2002						
Bulgària	7 de maig de 1992	7 de setembre de 1992	7 de setembre de 1992		X				
Croàcia	6 de novembre de 1996	5 de novembre de 1997	5 de novembre de 1997						
Dinamarca	20 de març de 1952	13 d'abril de 1953	18 de maig de 1954						
Eslovàquia	21 de febrer de 1991	18 de març de 1992	1 de gener de 1993						
Eslovènia	14 de maig de 1993	28 de juny de 1994	28 de juny de 1994						
Espanya	23 de febrer de 1978	27 de novembre de 1990	27 de novembre de 1990						
Estònia	14 de maig de 1993	16 d'abril de 1996	16 d'abril de 1996		X				
Finlàndia	5 de maig de 1989	10 de maig de 1990	10 de maig de 1990						
França	20 de març de 1952	3 de maig de 1974	3 de maig de 1974				X		
Geòrgia	17 de juny de 1999	7 de juny del 2002	7 de juny del 2002		X				
Grècia	20 de març de 1952	28 de novembre de 1974	28 de novembre de 1974						
Hongria	6 de novembre de 1990	5 de novembre de 1992	5 de novembre de 1992						
Irlanda	20 de març de 1952	25 de febrer de 1953	18 de maig de 1954		X				
Islàndia	20 de març de 1952	29 de juny de 1953	18 de maig de 1954						
Itàlia	20 de març de 1952	26 d'octubre de 1955	26 d'octubre de 1955						
Letònia	21 de març de 1997	27 de juny de 1997	27 de juny de 1997						
Liechtenstein	7 de maig de 1987	14 de novembre de 1995	14 de novembre de 1995						
Lituània	14 de maig de 1993	24 de maig de 1996	24 de maig de 1996						
Luxemburg	20 de març de 1952	3 de setembre de 1953	18 de maig de 1954						
Malta	12 de desembre de 1966	23 de gener de 1967	23 de gener de 1967		X				
Moldàvia	2 de maig de 1996	12 de setembre de 1997	12 de setembre de 1997		X				
Mònaco	5 d'octubre del 2004								
Noruega	20 de març de 1952	18 de desembre de 1952	18 de maig de 1954						
Països Baixos	20 de març de 1952	31 d'agost de 1954	31 d'agost de 1954		X		X		
Polònia	14 de setembre de 1992	10 d'octubre de 1994	10 d'octubre de 1994	XX					
Portugal	22 de setembre de 1976	9 de novembre de 1978	9 de novembre de 1978						
Regne Unit	20 de març de 1952	3 de novembre de 1952	18 de maig de 1954	XX		X			
República Txeca	21 de febrer de 1991	18 de març de 1992	1 de gener de 1993						
Romania	4 de novembre de 1993	20 de juny de 1994	20 de juny de 1994	XX	XX				
Rússia	28 de febrer de 1996	5 de maig de 1998	5 de maig de 1998						
San Marino	1 de març de 1989	22 de març de 1989	22 de març de 1989						

Sèrbia	3 d'abril del 2003	3 de març del 2004	3 de març del 2004						
Suècia	20 de març de 1952	22 de juny de 1953	18 de maig de 1954	XX					
Suïssa	19 de maig de 1976								
Turquia	20 de març de 1952	18 de maig de 1954	18 de maig de 1954						
Ucraïna	19 de desembre de 1996	11 de setembre de 1997	11 de setembre de 1997						
Xipre	16 de desembre de 1961	6 d'octubre de 1962	6 d'octubre de 1962						

a.: Adhesió - s.: Signatura sense reserva de ratificació - su.: Successió - r.: signatura "*ad referendum*".

R.: Reserves - D.: Declaracions - A.: Autoritats - T.: Aplicació territorial - C.: Comunicació - O.: Objecció

Declaracions

Alemanya

Declaració feta en el moment de la ratificació el 13 de febrer de 1957 - Original en alemany.

La República Federal d'Alemanya expressa la seva opinió segons la qual la segona frase de l'article 2 del Protocol addicional no implica, per a l'Estat, cap obligació de finançar escoles amb caràcter religiós o filosòfic o de participar al finançament d'aquestes escoles, atès que, segons la declaració concordant de la Comissió Jurídica de l'Assemblea Consultiva i del secretari general del Consell d'Europa, aquesta qüestió se situa fora del marc de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, com també del seu Protocol addicional.

Data d'efecte: 13/2/1957

Declaració anterior relativa als articles: 2

Antiga República Iugoslava de Macedònia

Reserva consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 10 d'abril de 1997 - Original en anglès.

De conformitat amb l'article 64 de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, la República de Macedònia emet la reserva següent respecte del dret que garanteix l'article 2 del Protocol addicional d'aquesta Convenció:

En el marc de l'article 45 de la Constitució de la República de Macedònia, el dret dels pares d'assegurar l'educació i l'ensenyament d'acord amb les seves pròpies conviccions religioses o filosòfiques no es pot exercir a través de l'ensenyament primari privat a la República de Macedònia.

L'article 45 de la Constitució de la República de Macedònia diu el següent:

“Els ciutadans tenen dret, en les condicions que defineix la llei, a organitzar un ensenyament privat de tots els nivells, llevat de l'ensenyament primari”.

Data d'efecte: 10/4/1997

Declaració anterior relativa als articles: 2

Àustria

Reserva consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 3 de setembre de 1958 - Original en alemany.

... amb el desig d'evitar qualsevol dubte quant a l'aplicació de l'article 1 del Protocol addicional respecte del Tractat d'Estat sobre el restabliment d'una Àustria independent i democràtica, del 15 de maig de 1955, (el president federal) declara ratificat el Protocol addicional sense perjudici de les disposicions de la part IV «Reclamacions nascudes de la guerra» i de la part V «Béns, drets i interessos» del dit Tractat d'Estat.

Data d'efecte: 3/9/1958

Declaració anterior relativa als articles: 1

Azerbaitjan

Declaració consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 15 d'abril del 2002 - Original en anglès.

La República de l'Azerbaitjan declara que no està en situació de garantir l'aplicació de les disposicions del Protocol en els territoris ocupats per la República d'Armènia fins que aquests territoris no hagin estat alliberats d'aquesta ocupació (s'adjunta el mapa esquematitzat dels territoris ocupats de la República de l'Azerbaitjan).

Data d'efecte: 15/4/2002

Declaració anterior relativa als articles:

Declaració consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 15 d'abril del 2002 - Original en anglès.

La República de l'Azerbaitjan declara que interpreta la segona frase de l'article 2 del Protocol en el sentit que aquesta disposició no imposa a l'Estat cap mena d'obligació de finançar l'educació religiosa.

Data d'efecte: 15/4/2002

Declaració anterior relativa als articles: 2

Bulgària

Reserva consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 7 de setembre de 1992 - Original en francès.

Les disposicions de la segona disposició de l'article 1 del Protocol addicional no atempten contra l'àmbit d'aplicació ni el contingut de l'apartat 1 de l'article 22 de la Constitució de la República de Bulgària, segons el qual: “Els estrangers i les persones jurídiques estrangeres no poden adquirir el dret de propietat de la terra, llevat del cas de successió de conformitat amb la llei. En aquest cas, han de transferir la seva propietat.”

Data d'efecte: 7/9/1992

Declaració anterior relativa als articles: 1

Declaració consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 3 de setembre de 1958 - Original en alemany.

La segona disposició de l'article 2 del Protocol addicional no s'ha d'interpretar en el sentit que imposa a l'Estat compromisos financers suplementaris relatius als establiments escolars amb una orientació filosòfica o religiosa, altres que els compromisos previstos per a l'Estat búlgar per la Constitució i per la legislació vigents al país.

Data d'efecte: 7/9/1992

Declaració anterior relativa als articles: 2

Espanya

Reserva consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 27 de novembre de 1990 - Original en espanyol/francès.

Espanya, de conformitat amb l'article 64 de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, per evitar qualsevol dubte relatiu a l'aplicació de l'article 1 del Protocol, formula una reserva, en virtut de l'article 33 de la Constitució espanyola, que estipula el següent:

1. Es reconeix el dret a la propietat privada i a la successió.

2. La funció social d'aquests drets en delimitarà el contingut, de conformitat amb les lleis.

3. Ningú no podrà ser privat dels seus béns i dels seus drets, excepte per una causa justificada d'utilitat pública o d'interès social a canvi de la indemnització

corresponent i de conformitat amb les disposicions de la llei.

Data d'efecte: 27/11/1990

Declaració anterior relativa als articles: 1

Estònia

Reserva consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 16 d'abril de 1996 - Original en anglès.

El *Riigikogu* d'Estònia formula una reserva segons la qual, després d'haver recobrat la seva independència, Estònia ha endegat reformes econòmiques i socials a gran escala, que han inclòs la restitució o la compensació, per a antics propietaris o els seus hereus, dels seus béns que havien estat nacionalitzats, confiscats, requisats, col·lectivitzats o expropiats il·legalment durant el període de domini soviètic, la reestructuració de l'agricultura col·lectivitzada i la privatització de les propietats de l'Estat. D'acord amb l'article 64 de la Convenció, la República d'Estònia declara que les disposicions de l'article 1 del primer Protocol no s'aplicaran a les lleis relatives a la reforma de la propietat que regeixen la restitució o la compensació dels béns nacionalitzats, confiscats, requisats, col·lectivitzats o expropiats il·legalment durant el període de domini soviètic. La reserva fa referència a la Llei sobre els principis de la reforma patrimonial (publicats en el *Riigi Teataja* [Butlletí Oficial] 1991, 21, 257; RT I 1994, 38, 617; 40, 653; 51, 859; 94, 1609), la Llei sobre la reforma de la tenença de la terra (RT 1991, 34, 426; RT I 1995, 10, 113), la Llei sobre la reforma agrària (RT 1992, 10, 143; 36, 474; RT I 1994, 52, 880), la Llei sobre les privatitzacions (RT I 1993, 45, 639; 1994, 50, 846; 79, 1329; 83, 1448; 1995, 22, 327; 54, 881; 57, 979), la Llei sobre la privatització dels habitatges (RT I 1993, 23, 411; 1995, 44, 671; 57, 979; 1996, 2, 28), la Llei sobre l'avaluació i la compensació dels béns expropiats il·legalment (RT I 1993, 30, 509; 1994, 8, 106; 51, 859; 54, 905; 1995, 29, 357), la Llei sobre l'avaluació dels béns col·lectivitzats (RT I 1993, 7, 104) i els seus termes vigents quan l'Acta de ratificació va entrar en vigor.

Data d'efecte: 16/4/1996

Declaració anterior relativa als articles: 1

Declaració consignada en una carta de data 12 d'abril de 1996 del ministre d'Affers Exteriors d'Estònia, lliurada al secretari general en el moment de dipositar l'instrument de ratificació el 16 d'abril de 1996 - Original en anglès.

A títol de complement a la reserva respecte de l'article 1 del Protocol núm. 1, formulada en virtut de l'article 64 de la Convenció, la República d'Estònia fa, a continuació, un breu resum de les lleis que s'hi esmenten.

La Llei sobre els principis de la reforma patrimonial preveu que la reforma patrimonial té per objectiu reorganitzar les relacions de propietat a fi i efecte de garantir la integritat patrimonial i la lliure empresa, posar remei a les injustícies que resulten de la violació del dret de propietat i crear les condicions que permetin el pas a una economia centrada en el mercat. En el marc de la reforma patrimonial, els béns seran objecte d'una compensació o d'una restitució als seus antics propietaris o als seus hereus legals. En aquest procés, els interessos de tercers protegits per la llei no han de ser violats com tampoc no han de ser víctimes de noves injustícies.

En el marc de la reforma, els béns expropiats il·legalment durant el període que va del 16 de juny de 1940 a l'1 de juny de 1981 per mitjà de nacionalització, col·lectivització o expropiació per una repressió il·lícita o per altres mitjans que hagin violat els drets del propietari seran objecte d'una restitució o d'una compensació.

En el marc de la reforma de la tinença de la terra, la forma de propietat es modificarà de la manera següent:

1. Certs béns de l'Estat se cediran gratuïtament als municipis.
2. Certs béns posseïts per l'Estat o pels municipis es privatitzaran de manera gratuïta o onerosa.
3. Els béns cedits gratuïtament per l'Estat (sota domini soviètic) als kolkhoz, als sovkhoz i a les organitzacions municipals es restituiran a la República d'Estònia.

Lleis i altres textos jurídics regulen les modalitats de restitució i de compensació dels béns expropiats il·legalment.

Segons la Llei de la reforma de la tinença de la terra, la reforma de la tinença de la terra s'inscriu en el marc de la reforma patrimonial i el seu objectiu és transformar les relacions jurídiques basades en la propietat estatal de la terra en relacions basades en la propietat privada, a partir de la continuïtat dels drets dels antics propietaris i els interessos dels usuaris actuals dels terrenys tal com els protegeix la Llei.

En el marc de la reforma de la tinença de la terra:

1. Les terres expropiades il·legalment seran objecte d'una compensació, d'una substitució o d'una restitució als antics propietaris o als seus hereus legals.
2. La propietat de les terres se cedirà de manera gratuïta o onerosa a persones físiques, a persones jurídiques o a entitats municipals.
3. Es decidirà quines terres romandran propietat de l'Estat.
4. La utilització de terres, inclòs el dret de superfície, se cedirà per contracte a persones físiques o jurídiques.

Les terres que no siguin objecte d'una restitució o d'una substitució i la propietat de les quals no es deixa ni a l'Estat ni a un municipi en virtut d'aquesta Llei es privatitzaran.

La Llei sobre la reforma agrària preveu que la reforma agrària s'inspiren en la Llei sobre els principis de la reforma patrimonial. En el marc de la reforma agrària, els béns col·lectivitzats seran objecte d'una restitució o d'una compensació i l'entitat col·lectiva es reorganitzarà o es liquidarà. L'avaluació dels béns col·lectivitzats es fa d'acord amb la Llei sobre l'avaluació dels béns col·lectivitzats. En el marc de la reforma agrària, la transformació del sector agrícola té com a objectiu prioritari afavorir una agricultura i unes activitats basades en la propietat privada.

En virtut de la Llei sobre les privatitzacions, els béns de les empreses, institucions i organitzacions que són propietat de l'Estat o dels municipis poden ser privatitzats d'acord amb les condicions i les normes que estipula la Llei. L'Agència de les Privatitzacions gestiona la privatització dels béns de l'Estat i executa les altres tasques que resulten de la reforma patrimonial.

La Llei sobre les privatitzacions no s'aplica a la privatització d'habitatges que siguin propietat de l'Estat o dels municipis, com tampoc a les estances afectades a d'altres usos i situades en immobles d'habitatge, ni als béns de les cooperatives a què fa referència la Llei sobre la reforma agrària.

La Llei sobre la privatització dels habitatges preveu que les persones físiques i les persones jurídiques puguin comprar els habitatges que lloguen, els habitatges desocupats, la qual cosa permetrà de millorar el manteniment i la conservació dels immobles d'habitatge.

La Llei sobre l'avaluació i la compensació dels béns expropiats il·legalment defineix les bases, les normes, les modalitats i l'abast de la compensació, per determinar, en el marc de la reforma patrimonial, el valor dels béns expropiats il·legalment.

La Llei sobre l'avaluació dels béns col·lectivitzats preveu el procediment i els motius que condicionen la determinació del valor d'un bé, a l'efecte de concedir una compensació per un bé col·lectivitzat, de conformitat amb l'article 14 de la Llei sobre els principis de la reforma patrimonial relativa a la restitució o a la compensació dels béns col·lectivitzats, i amb l'article 9 de la Llei sobre la reforma agrària que tracta dels préstecs i altres obligacions materials d'una entitat econòmica col·lectiva.

Data d'efecte: 16/4/1996

Declaració anterior relativa als articles: 1

França

Declaració consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 3 de maig de 1974 - Original en francès.

En el moment de dipositar aquest instrument de ratificació el Govern de la República declara que aquest Protocol s'aplicarà al conjunt del territori de la República, considerant, pel que fa als territoris d'ultramar, les necessitats locals a les quals fa referència l'article 63 de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

Data d'efecte: 3/5/1974

Declaració anterior relativa als articles: 4

Geòrgia

Declaració consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 7 de juny del 2002 - Original en anglès/georgià.

Geòrgia declara que, a causa de la situació actual a Abkhàzia i a la regió Tskhinvali, les autoritats de Geòrgia no estan en situació de poder assumir la responsabilitat del respecte i la protecció de les disposicions de la Convenció i els seus Protocols addicionals en aquests territoris. Geòrgia no assegura la responsabilitat de les violacions de les disposicions del Protocol pels òrgans de les forces il·legals autoproclamades en els territoris d'Abkhàzia i de la regió Tskhinvali fins a la restauració total de la jurisdicció de Geòrgia sobre aquests territoris.

Data d'efecte: 7/6/2002

Declaració anterior relativa als articles:

Reserva consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 7 de juny del 2002 - Original en anglès/georgià.

El Parlament de Geòrgia declara que:

1. L'article 1 del Protocol no s'aplicarà a les persones que tenen o tindran l'estatus de «persones desplaçades a l'interior del territori» de conformitat amb «la Llei de Geòrgia sobre les persones desplaçades a l'interior del territori» fins que no s'hagin suprimit les circumstàncies que motiven l'atribució d'aquest estatus (fins a la restauració de la integritat territorial de Geòrgia). De conformitat amb la Llei esmentada, Geòrgia es compromet a assegurar l'exercici dels drets de la propietat que existeixen en el lloc de residència permanent de les persones desplaçades a l'interior del territori, un cop s'hagin suprimit els motius esmentats a l'apartat 1 de l'article 1.

2. L'article 1 del Protocol s'aplicarà a l'esfera operativa de «la Llei de Geòrgia sobre la propietat de les terres agrícoles» de conformitat amb les exigències dels articles 4, 8, 15 i 19 d'aquesta Llei.

3. L'article 1 del Protocol s'aplicarà dins els límits dels articles 2 i 3 de la «Llei de Geòrgia sobre la transformació en propietat privada dels territoris no agrícoles propietat de persones físiques o de persones jurídiques de dret privat».

4. L'article 1 del Protocol s'aplicarà dins els límits de la «Llei de Geòrgia sobre la privatització de la propietat d'Estat».

5. Respecte de la indemnització dels havers pecuniaris ingressats en comptes d'antics bancs comercials públics de Geòrgia, l'article 1 del Protocol s'aplicarà dins els límits de l'acta normativa adoptada en aplicació del Decret núm. 258 del president de Geòrgia del 2 de juliol del 2001.

Data d'efecte: 7/6/2002

Declaració anterior relativa als articles: 1

Reserva consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 7 de juny del 2002 - Original en anglès/georgià.

Geòrgia declara que interpreta l'article 2 del Protocol com que no imposa a l'Estat compromisos financers suplementaris relatius als centres d'educació especialitzats (amb una orientació específica filosòfica o religiosa) altres que els estipulats per la legislació de Geòrgia.

Data d'efecte: 7/6/2002

Declaració anterior relativa als articles: 2

Irlanda

Declaració consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 25 de febrer de 1953 - Original en anglès.

En el moment de signar el (primer) Protocol, el delegat d'Irlanda sol·licita que es precisi a l'acta que, en opinió del seu Govern, l'article 2 del Protocol no garanteix als pares, de manera prou explícita, el dret de proveir l'educació dels seus fills a la llar familiar, o a les escoles de la seva opció, tant si es tracta d'escoles privades com d'escoles reconegudes o creades per l'Estat.

Data d'efecte: 25/2/1953

Declaració anterior relativa als articles: 2

Letònia

Reserva consignada en una nota verbal del ministre d'Afers Exteriors de Letònia, el 25 de juny de 1997, lliurada al secretari general en el moment de dipositar l'instrument de ratificació el 27 de juny de 1997 - Original en anglès.

De conformitat amb l'article 64 de la Convenció per a la salvaguarda dels

drets humans i de les llibertats fonamentals de 1950, la República de Letònia declara per la present que les disposicions de l'article 1 del primer Protocol no s'apliquen a les seves lleis relatives a la reforma de la tinença de la terra que regulen, ja sigui la restitució o el reembossament als antics propietaris o als seus hereus legals dels béns mobles nacionalitzats, confiscats o col·lectivitzats o aquells dels quals han estat expropiats il·legalment de qualsevol altra manera durant el període d'annexió soviètica, ja sigui la privatització de les empreses agrícoles col·lectivitzades, de les pesqueres col·lectives i dels béns immobles que pertanyen a col·lectivitats locals.

La reserva té relació amb els textos següents: Llei sobre la reforma de la tinença de la terra en les zones rurals de la República de Letònia (publicada a *Zinotajs* [Butlletí Oficial] núm. 49, 1990; núm. 41, 1991; núm. 6/7, 1992; núm. 11/12, 1992; núm. 18/19, 1993; i a *Latvijas Vestnesis* [El Missatger Letó] núm. 137, 1994); Llei sobre la privatització de les empreses agrícoles i de les pesqueres col·lectives (*Zinotajs* núm. 31, 1991; núm. 40/41, 1992; núm. 5/6, 1993; *Latvijas Vestnesis* núm. 90, 1995; núm. 177, 1996); Llei sobre la reforma de la tinença de la terra a les ciutats de la República de Letònia (*Zinotajs* núm. 49/50, 1991; *Latvijas Vestnesis* núm. 47, 1994; núm. 145, 1994; núm. 169, 1995; núm. 126/127, 1997); Llei sobre la privatització de les terres en les regions rurals (*Zinotajs*, núm. 32, 1992; núm. 18/19, 1993; *Latvijas Vestnesis* núm. 130, 1993; núm. 148, 1994; núm. 162, 1995; núm. 111, 1996; núm. 225, 1996); Llei sobre la privatització dels béns predials en el sector dels serveis agrícoles (*Zinotajs* núm. 14, 1993); Llei sobre els certificats de privatització (*Latvijas Vestnesis* núm. 52, 1995); Llei sobre la privatització dels béns predials de l'Estat i dels municipis (*Latvijas Vestnesis* núm. 27, 1994; núm. 77, 1994; núm. 192, 1996; núm. 16/17/18/19/20/21, 1997); Llei sobre la privatització dels pisos en cooperativa (*Zinotajs* núm. 51, 1991; *Latvijas Vestnesis* núm. 135, 1995); Llei sobre la privatització dels immobles de pisos de l'Estat i de les col·lectivitats locals (*Latvijas Vestnesis* núm. 103, 1995; núm. 149, 1996; núm. 223, 1996); Llei so-

bre la desnacionalització de les propietats predials a la República de Letònia (*Zinotajs* núm. 46, 1991; *Latvijas Vestnesis* núm. 42, 1994; núm. 90, 1994; núm. 137, 1995; núm. 219/220, 1996); Llei sobre la restitució dels béns predials als seus propietaris legítims (*Zinotajs* núm. 46, 1991; *Latvijas Vestnesis* núm. 42, 1994; núm. 97, 1996); la reserva s'aplica a la redacció d'aquests textos amb força obligatòria en el moment de l'entrada en vigor de la Llei de ratificació.

Annex a la reserva consignada en una nota verbal del ministre d'Afers Exteriors de Letònia, el 25 de juny de 1997, lliurada al secretari general en el moment de dipositar l'instrument de ratificació el 27 de juny de 1997 - Original en anglès.

Per completar les reserves relatives a l'article 1 del primer Protocol, fetes de conformitat amb l'article 64 de la Convenció, la República de Letònia fa, a continuació, una presentació breu de les lleis en qüestió.

La Llei sobre la reforma de la tinença de la terra a les regions rurals de la República de Letònia té per objectiu, ja sigui atribuir -contra pagament- l'explotació de les terres a persones físiques o jurídiques, ja sigui restablir en els seus drets de propietat els ciutadans de la República de Letònia que desitgen recuperar-los, segons el procediment que estipula la Llei, ja sigui també cedir les terres sense indemnització ni pagament.

La Llei sobre la privatització de les empreses agrícoles i les pesqueres col·lectives regula la privatització de les empreses agrícoles i les pesqueres col·lectives; els seus objectius són, d'una banda, reduir les conseqüències d'una col·lectivització que, operada il·legalment, consistia a transformar béns particulars en empreses agrícoles i en pesqueres col·lectives, i d'altra banda, promoure les privatitzacions en l'àmbit agrícola i el desenvolupament de l'empresa privada.

En el marc de la desnacionalització, de la conversió i de la privatització progressives dels béns predials de l'Estat, com també en el de la restitució de les terres, els propietaris de les quals van ser expropiats il·legalment, l'objectiu de la Llei sobre la reforma de la tinença de la terra a les ciutats de la República de Letònia és

de reestructurar les relacions jurídiques, socials i econòmiques entre els propietaris i els responsables d'explotació predial, per promoure l'urbanisme, la protecció de les terres i la seva utilització racional d'acord amb els interessos de la societat.

La Llei sobre la privatització de les terres a les regions rurals té per objectius principals:

1. Crear les bases i preveure les garanties amb vista al desenvolupament agrícola.
2. Restablir en els seus drets de propietat, ja sigui les persones que posseïen béns predials el 21 de juliol de 1940, ja sigui els seus hereus.
3. Cedir -contra pagament- les terres als ciutadans de la República de Letònia.

La Llei sobre la privatització dels béns predials en el sector dels serveis agrícoles regula la modificació dels drets de propietat relatius als béns predials que exploten i de què disposen les empreses de serveis agrícoles. Els seus objectius principals consisteixen a promoure l'empresa privada en aquest sector mitjançant la privatització de les terres, com també crear les condicions favorables per organitzar un sistema de protecció dels interessos dels productors agrícoles basat en la cooperació i la competència.

Aquest text estipula, d'una banda, els drets respectius de l'Estat i les col·lectivitats locals, dels productors agrícoles i els assalariats d'una empresa, com també d'altres persones jurídiques i físiques i, d'altra banda, el procediment que cal seguir per obtenir o afirmar un dret de propietat sobre béns que exploten i dels quals disposen empreses de serveis agrícoles.

La Llei sobre els certificats de privatització té per finalitat establir una base jurídica que permeti a la majoria dels nacionals letons participar en el procés de privatització dels béns predials de l'Estat i de les col·lectivitats locals. El pagament es realitza per mitjà d'aquests certificats.

Aquests certificats són lliurats als nacionals letons segons el nombre d'anys que han viscut a Letònia. Es poden lliurar certificats suplementaris als antics propietaris o als seus hereus en con-

cepte d'indemnització per la nacionalització il·legal de béns predials que no els poden ser restituïts. Les persones que han estat objecte d'una repressió política són reconegudes com a tal per la Llei del 13 de maig de 1992 "sobre la determinació de l'estatut de víctima d'una repressió política"; els factors determinants són la durada de l'empresonament o de la deportació i el moment en què la situació dels interessats queda resolta.

La Llei sobre la privatització dels béns predials de l'Estat i dels municipis estipula el procediment que cal respectar per privatitzar els béns en qüestió, en la mesura en què no estan regits per altres lleis; a més, crea l'Agència Letona de Privatització i en determina els principis de funcionament.

La Llei sobre la privatització dels pisos en cooperativa estipula les bases jurídiques de la privatització dels pisos que depenen de les cooperatives del ram de la construcció en el territori de la República de Letònia. Aquesta Llei afecta els grans immobles d'habitatge que pertanyen a aquestes cooperatives.

La Llei sobre la privatització dels immobles de pisos de l'Estat i de les col·lectivitats locals estableix el procediment que cal seguir per privatitzar aquests immobles; el seu objectiu és el de desenvolupar el mercat immobiliari i estimular el manteniment dels immobles d'habitatge, tot protegint els interessos dels que hi viuen.

La Llei sobre la desnacionalització de les propietats predials a la República de Letònia defineix els béns predials susceptibles de ser desnacionalitzats; d'altra banda, fixa les condicions i el procediment de desnacionalització, la forma d'indemnització que cal retenir i les garanties socials que s'han de proposar als residents actuals.

Finalment, la Llei sobre la restitució dels béns predials als seus propietaris legítims garanteix que els béns predials expropiats sense indemnització per l'Estat entre 1940 i els anys 80 seran restituïts als seus antics propietaris o als seus hereus legals.

Data d'efecte: 27/6/1997

Declaració anterior relativa als articles: 1

Luxemburg

Reserva feta en el moment de depositar l'instrument de ratificació el 3 de setembre de 1953 - Original en francès.

El Govern del Gran Ducat de Luxemburg, atès l'article 64 de la Convenció i desitjós d'evitar qualsevol dubte pel que fa a l'aplicació de l'article 1 del Protocol addicional respecte de la Llei luxemburguesa del 26 d'abril de 1951 relativa a la liquidació de certs béns, drets i interessos d'antics enemics, sotmesos a mesures d'embargament, fa una reserva en relació amb les disposicions de la Llei del 26 d'abril de 1951 designada anteriorment.

Data d'efecte: 18/5/1954

Declaració anterior relativa als articles: 1

Malta

Declaració feta en el moment de la signatura, el 12 de desembre de 1966, i consignada en l'instrument de ratificació depositat el 23 de gener de 1967 - Original en anglès.

El Govern de Malta, atès l'article 64 de la Convenció, declara que el principi que s'enuncia en la segona frase de l'article 2 del Protocol només és acceptat per Malta en la mesura en què és compatible amb la necessitat de donar una instrucció i una formació eficaces i evitar despeses públiques exagerades, considerant que la població de Malta és molt majoritàriament de religió catòlica romana.

Data d'efecte: 23/1/1967

Declaració anterior relativa als articles: 2

Moldàvia

Declaració consignada en l'instrument de ratificació depositat el 12 de setembre de 1997 - Original en moldau/francès.

La República de Moldàvia interpreta les disposicions incloses en la segona frase de l'article 2 del primer Protocol addicional de manera a no imposar a l'Estat obligacions financeres suplementàries pel que fa a establiments escolars amb orientació filosòfica o religioses, altres que aquelles previstes per la legislació interna.

Data d'efecte: 12/9/1997

Declaració anterior relativa als articles: 2

Països Baixos

Declaració consignada en una carta del representant permanent dels Països Baixos, de data 29 de novembre de 1955, lliurada al secretari general en el moment de depositar l'instrument de ratificació el 31 d'agost de 1954 - Original en francès.

Segons el Govern dels Països Baixos, l'Estat no només hauria de respectar els drets dels pares en el camp de l'educació, sinó, en el cas de necessitat, assegurar l'exercici d'aquests drets per mitjà de mesures financeres apropiades.

Data d'efecte: 31/8/1954

Declaració anterior relativa als articles: 2

Declaració consignada en una carta del representant permanent dels Països Baixos, de data 29 de novembre de 1955, lliurada al secretari general en el moment de depositar l'instrument de ratificació el 31 d'agost de 1954 - Original en francès.

El Protocol (addicional) s'aplicarà al Surinam i a les Antilles Holandeses.

Nota de la Secretaria: el Protocol addicional ja no s'aplica al Surinam des de l'accessió d'aquest territori a la independència el 25 de novembre de 1975.

Data d'efecte: 31/8/1954

Declaració anterior relativa als articles: 4

Declaració consignada en una carta del representant permanent dels Països Baixos, de data 24 de desembre de 1985, enregistrada a la Secretaria General el 3 de gener de 1986 - Original en anglès.

L'illa d'Aruba que actualment encara forma part de les Antilles Holandeses, obtindrà la seva autonomia interna, en tant que país a l'interior del Regne dels Països Baixos, a partir del dia 1 de gener de 1986. Per consegüent, a comptar d'aquesta data, el Regne ja no estarà format més per dos països, és a dir, els Països Baixos (Regne a Europa) i les Antilles Holandeses (situades a la regió del Carib), sinó per tres països, és a dir, els dos esmentats anteriorment i Aruba.

Atès que els canvis que es produeixen el dia 1 de gener de 1986 només afecten una modificació en les relacions constitucionals internes a l'interior del Regne dels Països Baixos, i atès que el Regne

com a tal roman el subjecte de dret internacional amb el qual es conclouen els tractats, aquests canvis no tindran conseqüències en dret internacional respecte dels tractats conclusos pel Regne i que ja s'apliquen a les Antilles Holandeses inclosa Aruba. Aquests tractats romandran en vigor per a Aruba en la seva nova capacitat de país a l'interior del Regne. És el motiu pel qual, pel que fa al Regne dels Països Baixos, aquests tractats s'aplicaran a partir de l'1 de gener de 1986, a les Antilles Holandeses (sense Aruba) i a Aruba.

Per consegüent, pel que fa al Regne dels Països Baixos, els tractats que s'enumeren en annex als quals el Regne dels Països Baixos és part i que s'apliquen a les Antilles Holandeses, s'aplicaran, a partir de l'1 de gener de 1986, a les Antilles Holandeses i a Aruba.

Llista de les convencions a què fa referència la Declaració

.....

9. Protocol de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals (1952).

.....

Data d'efecte: 1/1/1986

Declaració anterior relativa als articles: 4

Regne Unit

Reserva feta en el moment de la signatura, el 20 de març de 1952 - Original en anglès.

En el moment de signar aquest (primer) Protocol, declaro que a causa de certes disposicions de les lleis sobre l'ensenyament en vigor al Regne Unit, el principi plantejat en la segona frase de l'article 2 només és acceptat en la mesura en què és compatible amb el fet de donar una instrucció i una formació eficaces i no implica despeses públiques desmesurades.

Data d'efecte: 18/5/1954

Declaració anterior relativa als articles: 2

Declaració consignada en una carta del representant permanent del Regne Unit, de data 22 de febrer de 1988, enregistrada a la Secretaria General el 25 de febrer de 1988 - Original en anglès.

De conformitat amb l'article 4 d'aquest Protocol, declaro per la present en nom del Govern del Regne Unit, que aquest Protocol s'aplica als territoris següents:

Bailliage de Guernesey
Bailliage de Jersey
Anguilla
Illes Verges Britàniques
Illes Caiman
Gibraltar
Montserrat
Santa Elena
Dependències de Santa Elena

Illes Turks i Caicos, territoris dels quals el Govern del Regne Unit assegura les relacions internacionals.

Data d'efecte: 26/3/1988

Declaració anterior relativa als articles:

Reserva consignada en una carta del representant permanent del Regne Unit, de data 22 de febrer de 1988, enregistrada a la Secretaria General el 25 de febrer de 1988 - Original en anglès.

Pel que fa a Guernesey i Gibraltar: ateses certes disposicions de les lleis de Guernesey relatives a l'educació (*Education (Guernsey) Laws*) i del Decret de Gibraltar relatiu a l'educació (*Education Ordinance of Gibraltar*), el principi que s'enuncia en la segona frase de l'article 2 només s'accepta en la mesura en què és compatible amb la disposició relativa a l'eficàcia de la instrucció i de la formació i en què no implica despeses públiques excessives per a Guernesey i Gibraltar.

Data d'efecte: 26/3/1988

Declaració anterior relativa als articles: 2

Reserva consignada en una carta del representant permanent del Regne Unit, de data 22 de febrer de 1988, enregistrada a la Secretaria General el 25 de febrer de 1988 - Original en anglès.

Respecte dels territoris citats a continuació, dels quals el Govern del Regne Unit assegura les relacions internacionals, el principi que s'enuncia en la segona frase de l'article 2 només és acceptat pel Regne Unit mentre no atempti contra l'aplicació de les disposicions jurídiques següents:

i. El *common law d'Anguilla*, que permet als ensenyants d'imposar càstigs corporals moderats i raonables.

ii. L'article 26 de la Llei de 1977 relativa a l'educació (*Education Act 1977*) de les Illes Verges Britàniques (que autoritza l'administració a un alumne de càstigs corporals únicament quan no es considera apropiada o eficaç cap altra forma de càstig, i únicament pel director del centre o per un ensenyant designat especialment a aquest efecte pel director del centre).

iii. L'article 30 de la Llei de 1983 sobre l'educació (*Education Law 1983*) de les Illes Caiman (que autoritza l'administració a un alumne de càstigs corporals únicament quan no es considera apropiada o eficaç cap altra forma de càstig, i només pel director del centre o per un ensenyant designat especialment a aquest efecte i per escrit pel director del centre).

iv. El *common law* de Montserrat, que permet als ensenyants d'imposar càstigs corporals moderats i raonables.

v. El dret de Santa Elena, que permet als ensenyants d'imposar càstigs corporals raonables, i l'article 6 del Decret de 1965 relatiu als infants i als joves (*Children and Young Persons Ordinance 1965*) de Santa Elena (que disposa que el dret d'un ensenyant a administrar càstigs d'aquesta mena no es veu concernit per les disposicions d'aquest article, que tracta del delict de crueltat envers els infants).

vi. El dret de les Dependències de Santa Elena, que permet als ensenyants d'imposar càstigs corporals raonables, i l'article 6 del Decret de 1965 relatiu als infants i als joves (*Children and Young Persons Ordinance 1965*) de Santa Elena (que disposa que el dret d'un ensenyant d'administrar càstigs d'aquesta mena no es veu concernit per les disposicions d'aquest article, que tracta del delict de crueltat envers els infants).

vii. El *common law* de les Illes Turks i Caicos, que permet als ensenyants d'imposar càstigs corporals raonables, i l'article 5 del Decret relatiu al jovent (*Juveniles Ordinance*) (capítol 28) de les Illes Turks i Caicos (que estipula

que el dret d'un ensenyant d'administrar càstigs d'aquesta mena no es veu concernit per les disposicions d'aquest article, que tracta del delict de crueltat envers els infants).

Data d'efecte: 26/3/1988

Declaració anterior relativa als articles: 2

Reserva consignada en una carta del representant permanent del Regne Unit, de data 9 d'octubre del 2001, enregistrada a la Secretaria General el 10 d'octubre del 2001 - Original en anglès.

Ateses certes disposicions de la Llei de 2001 (de Tynwald) relativa a l'educació o, fins a la posada en aplicació d'aquesta Llei, de la Llei de 1949 de l'Illa de Man relativa a l'educació, el principi que s'enuncia en la segona frase de l'article 2 només s'accepta en la mesura en què és compatible amb la disposició sobre l'eficàcia de la instrucció i la formació i en què no implica despeses públiques excessives per a l'Illa de Man.

Data d'efecte: 10/10/2001

Declaració anterior relativa als articles: 4

Declaració consignada en una carta del representant permanent del Regne Unit, de data 9 d'octubre del 2001, enregistrada a la Secretaria General el 10 d'octubre de 2001 - Original en anglès.

De conformitat amb l'article 4 del Protocol, el Govern del Regne Unit declara que el Protocol s'aplica a l'Illa de Man, territori del qual el Govern del Regne Unit assegura les relacions internacionals.

Data d'efecte: 10/10/2001

Declaració anterior relativa als articles:

Romania

Declaració consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 20 de juny de 1994 - Original en francès.

Romania interpreta l'article 2 del primer Protocol addicional de la Convenció en el sentit que no imposa obligacions financeres suplementàries relatives a les institucions d'ensenyament privat, altres que les que estableix la llei interna.

Data d'efecte: 20/6/1994

Declaració anterior relativa als articles: 2

San Marino

Reserva consignada en l'instrument de ratificació dipositat el 22 de març de 1989 - Original en italià.

El Govern de la República de San Marino declara que, amb motiu de les disposicions legislatives vigents que regulen la utilització dels béns de conformitat amb l'interès general, el principi que s'enuncia a l'article 1 del Protocol addicional de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, obert a la signatura, a París, el 20 de març de 1952, no té influència sobre el règim en vigor en matèria de propietat immobiliària dels nacionals estrangers.

Data d'efecte: 22/3/1989

Declaració anterior relativa als articles: 1

Turquia

Reserva feta en el moment de dipositar l'instrument de ratificació el 18 de maig de 1954 - Original en francès.

Després d'haver vist i examinat la Convenció i el Protocol addicional (primer), els hem aprovat amb la reserva formulada al segon article del Protocol addicional, en virtut de les disposicions de la Llei núm. 6366 votada per la Gran Assemblea Nacional de Turquia el 10 de març de 1954.

L'article 3 de la dita Llei núm. 6366 estipula:

L'article 2 del Protocol addicional no atempta contra les disposicions de la Llei núm. 430 del 3 de març de 1924 relativa a la unificació de l'ensenyament.

Data d'efecte: 18/5/1954

Declaració anterior relativa als articles: 2

Declaració del Principat d'Andorra en relació amb l'article 2

Tenint en compte la realitat històrica del Principat d'Andorra, de tradició catòlica, amb un copríncep bisbe des del segle XIII, la legislació educativa actual (article 30, apartat 3 de la Constitució del Principat d'Andorra; article 10 de la Llei qualificada d'educació, i article 19 de la Llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà) permet d'oferir a tots els centres educatius, amb caràcter facultatiu,

classes de religió catòlica en hores no lectives. Les altres religions poden proposar el seu ensenyament en centres educatius, fora d'hores lectives, sempre que el Govern i els responsables educatius ho autoritzin i no impliqui despeses públiques.

Protocol núm. 4 de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, que reconeix certs drets i llibertats altres que els que ja figuren a la Convenció i al primer Protocol addicional de la Convenció, esmenat de conformitat amb el Protocol núm. 11, fet a Estrasburg, el 16 de setembre de 1963

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 18 d'octubre del 2007 ha aprovat la ratificació del següent:

Protocol núm. 4 de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, que reconeix certs drets i llibertats altres que els que ja figuren a la Convenció i al primer Protocol addicional de la Convenció, esmenat de conformitat amb el Protocol núm. 11, fet a Estrasburg, el 16 de setembre de 1963

La Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, feta a Estrasburg el 4 de novembre de 1950, i vigent al Principat d'Andorra des del 22 de gener de 1996, amb el sistema jurisdiccional que l'acompanya, constitueix l'eina principal en el si de la normativa internacional elaborada pel Consell d'Europa per assegurar la garantia col·lectiva d'alguns dels drets enunciats a la Declaració universal de drets humans de 1948, el contingut de la qual gaudeix del reconeixement constitu-

cional palès a l'article 5 de la Carta Magna del Principat d'Andorra.

Des del 1952, s'han anat incorporant diferents protocols addicionals i d'esmena a la Convenció europea, protocols que han tingut un doble sentit. D'una banda, millorar el sistema de control jurisdiccional (particularment rellevant és el Protocol núm. 14 ratificat per Andorra el 17 de juliol del 2006). En aquest darrer sentit, en l'actualitat existeix un únic Tribunal Europeu de Drets Humans, de caràcter permanent, que pot conèixer les demandes presentades directament per persones que es trobin sota la jurisdicció dels estats part, un cop s'hagin exhaurit els recursos interns de l'estat. I d'altra banda, ampliar el nombre i la qualitat dels drets protegits (el Protocol núm. 6, fet a Estrasburg, el 28 d'abril de 1983 i el Protocol núm. 13 relatiu a l'abolició de la pena de mort en qualsevol circumstància estan en vigor al Principat des de l'1 de febrer de 1996 i l'1 de juliol del 2003, respectivament).

El Protocol núm. 4 de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, seguint la línia del Protocol addicional, pretén afegir més drets als ja esmentats a la Convenció i prendre mesures per assegurar-ne la garantia.

En primer lloc, prohibeix l'empresonament pel fet de no poder fer front a un deute derivat d'una obligació contractual. Segons el Codi penal andorrà, la pena de presó només pot derivar de la comissió d'una infracció penal tipificada. La manca d'execució d'una obligació contractual en cap cas no constitueix a Andorra una infracció penal, sinó merament civil, el que exclou l'empresonament.

D'altra banda, garanteix el dret a la lliure circulació i elecció de residència a les persones que es troben regularment en el territori d'un estat. També s'esmenta el dret a abandonar un país, inclòs el seu propi. Aquests drets només es poden limitar per llei i per motius necessaris de seguretat nacional, seguretat pública, manteniment de l'ordre públic, prevenció d'infraccions penals, protecció de la salut o de la moral, i protecció dels drets i de les llibertats de les altres persones. Es preveu la restricció puntual d'aquests